

Suvestinė redakcija nuo 2020-02-04

Nutarimas paskelbtas: Žin. 2008, Nr. [44-1642](#), i. k. 1081100NUTA00000318

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ
N U T A R I M A S

DĖL GAMTINIŲ IR KOMPLEKSINIŲ DRAUSTINIŲ NUOSTATŲ PATVIRTINIMO

2008 m. balandžio 2 d. Nr. 318
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 9 straipsnio 1 dalimi,
Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Preambulės pakeitimai:

Nr. [116](#), 2018-01-31, paskelbta TAR 2018-02-06, i. k. 2018-01844

Patvirtinti Gamtinių ir kompleksinių draustinių nuostatus (pridedama).

Ministras Pirmininkas

Gediminas Kirkilas

Aplinkos ministras

Artūras Paulauskas

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2008 m. balandžio 2 d. nutarimu Nr. 318
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2020 sausio 29 d. nutarimo Nr. 72
redakcija)

GAMTINIŲ IR KOMPLEKSINIŲ DRAUSTINIŲ NUOSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Gamtinių ir kompleksinių draustinių nuostatai (toliau – Nuostatai) nustato valstybinių ir savivaldybių gamtinių (geologinių, geomorfologinių, hidrografinių, pedologinių, botaninių, zoologinių, botaninių–zoologinių, genetinių, telmologinių, talasologinių) ir kompleksinių (kraštovaizdžio, kartografinių) draustinių, neturinčių patvirtintų individualių nuostatų (toliau – draustiniai), bendrus valdymo, apsaugos ir tvarkymo organizavimo principus ir etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstus reikalavimus, taip pat genetinių medynų, esančių draustiniuose, apsaugos priemones.

2. Nuostatuose vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme vartojamas sąvokas.

3. Draustiniams taikomos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme gamtiniams ir kompleksiniams draustiniams nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, taip pat specialiosios žemės naudojimo sąlygos, atsižvelgiant į konkrečią gamtinio ir kompleksinio draustinio rūšį.

4. Valstybės įsteigtų draustinių valdymą, apsaugą ir tvarkymą organizuoja biudžetinė įstaiga – Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos. Nustatyto apsaugos ir naudojimo režimo laikymąsi bei saugomų teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimą užtikrina saugomų teritorijų direkcijos pagal Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos priskyrimą.

5. Savivaldybių įsteigtų draustinių valdymo, apsaugos ir tvarkymo veiklą organizuoja savivaldybės.

II SKYRIUS ETNOGRAFINIO REGIONO ARCHITEKTŪROS IR SODYBŲ PLANAVIMO REIKALAVIMAI

6. Statiniai draustiniuose projektuojami, statomi, rekonstruojami ar kapitališkai remontuojami, teritorijų planavimo dokumentai rengiami, įvertinus vietovės kraštovaizdžio ypatumus siekiant:

6.1. išsaugoti bendrą kraštovaizdžio struktūrą ir jo estetinę vertę, erdvinį raiškumą ir raiškius reljefo bei hidrografinio tinklo elementus;

6.2. išsaugoti kraštovaizdžio vertę, gamtos ir nekilnojamasias kultūros vertybes;

6.3. išsaugoti išlikusių (susiformavusių iki 1939 m.) būdingą gyvenamųjų vietovių planinę struktūrą.

7. Naujai statomų sodybų statinių dydis, proporcijos ir fasadų architektūriniai sprendiniai draustiniuose turi atitikti jų naudojimo paskirtį.

8. Sodybų pastatai draustiniuose statomi atsižvelgiant į tradicinius atitinkamo etnografinio regiono, kurio ribos nustatytos Etninės kultūros globos tarybos 2003 m. rugsėjo 17 d. rekomendacijoje Nr. 1 „Dėl etnografinių regionų ribų nustatymo“, planavimo ir architektūros savitumus, išdėstytus Nuostatų 9–13 punktuose, siekiant išlaikyti tradicinės Etnografinio regiono architektūros pobūdį: formas, dydžius, statybos produktus, spalvas.

9. Reikalavimai sodybų pastatų statyboms Aukštaitijos etnografiniame regione esantiems draustiniams:

9.1. gyvenamasis namas – vieno aukšto, stačiakampio plano, pločio ir ilgio santykis 1:2–3. Gyvenamuoju namu užstatomas žemės plotas negali viršyti 150 m². Didžiausias gyvenamojo namo aukštis – 7 m (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Negali būti statomi sublokuoti gyvenamieji namai. Prie gyvenamojo namo įrengiami pristatomi dvišlaičiai arba vienašlaičiai prieangiai (2:3 m), naudojama langų, sienų, prieangių ir skliautų puošyba;

9.2. gyvenamojo namo stogas: dvišlaitis, keturšlaitis čiukurinis, laužytas čiukurinis, 40°–45° nuolydžio. Langai skaidomi (arba imituojamas skaidymas) į keturias, šešias ar daugiau dalių, jų aukščio ir pločio santykis – 1:0,7–0,8;

9.3. pagalbinio ūkio pastatai – vieno aukšto, dvišlaičiais, pusvalminiais arba keturšlaičiais stogais. Pastatų aukštis – iki 8 m (klojimas, daržinė – iki 9 m) (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Kitų naujai projektuojamų sodybų pastatų fasadų architektūriniai sprendiniai derinami prie tradicinių pastatų. Priklausiniai statomi ne toliau kaip 100 m atstumu nuo gyvenamojo namo, išskyrus pirtį;

9.4. tradicinės sodybos pastatų statybos ir apdailos medžiagos: mediena, akmuo, molis, mūras, tinkas. Leidžiama naudoti vizualiai panašias medžiagas;

9.5. sodybos pastatų stogai dengiami tradicinėmis dangomis: lentelėmis (malksnomis), skiedromis, nendrėmis, šiaudais, molio čerpėmis, kita vizualiai panašia danga arba smulkiai skaidyta bitumine danga (bituminėmis čerpėmis), beasbestiniu šiferiu, neblizgia skarda;

9.6. pastatų sienų spalvos: šviesių atspalvių rusva, gelsva, smėlio, žalsva arba natūrali medžio spalva. Langų rėmai, langinės, medžio raižiniai dažomi balta spalva. Statant, rekonstruojant ar remontuojant silikatinių plytų mūro pastatus fasadai apkalami medinėmis lentomis ar medinėmis dailylentėmis arba tinkuojami;

9.7. pastatų stogų spalva: tamsiai ruda, pilka, tamsiai raudona, molio čerpių. Visų remontuojamų, rekonstruojamų, ar naujai statomų sodybos pastatų stogai dengiami vienodos spalvos ir tekstūros statybos produktais.

10. Reikalavimai sodybų pastatų statyboms Dzūkijos (Dainavos) etnografiniame regione esantiems draustiniams:

10.1. gyvenamasis namas – vieno aukšto, stačiakampio plano. Gyvenamuoju namu užstatomas žemės plotas negali viršyti 150 m². Gyvenamojo namo cokolio aukštis – iki 0,4 m; aukštis iki karnizo – 3,5 m, iki kraigo – 7 m (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Negali būti statomi sublokuoti gyvenamieji namai;

10.2. gyvenamojo namo stogas: dvišlaitis, pusvalminis, 40°–45° nuolydžio. Langai skaidomi (arba imituojamas skaidymas) į keturias, šešias dalis;

10.3. pagalbinio ūkio pastatai – vieno aukšto, išsto stačiakampio plano, dvišlaičiais arba keturšlaičiais stogais. Pastatų aukštis – iki 6 m (klojimas, daržinė – iki 9 m) (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Kitų naujai projektuojamų sodybų pastatų-fasadų architektūriniai sprendiniai derinami prie tradicinių pastatų;

10.4. tradicinės sodybos pastatų statybos ir apdailos medžiagos: mediena, akmuo, molis, mūras, tinkas. Leidžiama naudoti vizualiai panašias medžiagas;

10.5. sodybos pastatų stogai dengiami tradicinėmis dangomis: lentelėmis (malksnomis), skiedromis, nendrėmis, šiaudais, kita vizualiai panašia danga arba smulkiai skaidyta bitumine danga (bituminėmis čerpėmis), beasbestiniu šiferiu, neblizgia skarda;

10.6. pastatų sienų spalvos: natūrali medžio spalva, tamsiai geltona, rusva, gelsva, žalsva. Langų rėmai, langinės, medžio raižiniai dažomi balta spalva. Statant, rekonstruojant ar remontuojant silikatinių plytų mūro pastatų fasadai apkalami medinėmis lentomis ar medinėmis dailylentėmis arba tinkuojami;

10.7. sodybos pastatų stogų spalva: tamsiai ruda, pilka, tamsiai raudona. Visų remontuojamų, rekonstruojamų ar naujai statomų sodybos pastatų stogai dengiami vienodos spalvos ir tekstūros statybos produktais.

11. Reikalavimai sodybų pastatų statyboms Mažosios Lietuvos etnografiniame regione esantiems draustiniams:

11.1. gyvenamasis namas – vieno aukšto, stačiakampio plano, pločio ir ilgio santykis 1:1,5–3,2. Didžiausias gyvenamojo namo aukštis – 9,5 m (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Gyvenamuoju namu užstatomas žemės plotas negali viršyti 200 m². Negali būti statomi sublokuoti gyvenamieji namai;

11.2. gyvenamojo namo stogas: dvišlaitis, keturšlaitis čiukurinis, laužytas čiukurinis, 30°–45° nuolydžio. Langai skaidomi (arba imituojamas skaidymas) į keturias, šešias ir daugiau dalių;

11.3. pagalbinio ūkio pastatai – vieno aukšto, ištęsto stačiakampio plano, pusvalminiais ar keturšlaičiais stogais. Klojimo, daržinės aukštis – iki 10 m, kitų priklausinių – iki 7 m (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Kitų naujai projektuojamų sodybų pastatų fasadų architektūriniai sprendiniai derinami prie tradicinių pastatų;

11.4. tradicinės sodybos pastatų statybos ir apdailos medžiagos: mediena, akmuo, molis, mūras, tinkas. Leidžiama naudoti vizualiai panašias medžiagas;

11.5. sodybos pastatų stogai dengiami tradicinėmis dangomis: lentelėmis (malksnomis), skiedromis, nendrėmis, šiaudais, molio čerpėmis, kita vizualiai panašia danga arba smulkiai skaidyta bitumine danga (bituminėmis čerpėmis), beasbestiniu šiferiu, neblizgia skarda;

11.6. pastatų sienų spalvos: tamsiai ruda, bordo, mėlyna, pilka, geltona. Langų rėmai, staktos dažomos ruda, o durys – ruda, juoda ar tamsiai mėlyna spalva. Statant, rekonstruojant ar remontuojant silikatinių plytų mūro pastatus fasadai apkalami medinėmis lentomis ar medinėmis dailylentėmis arba tinkuojami;

11.7. sodybos pastatų stogų spalva: pilka, tamsiai ruda, raudona (molio čerpių). Visų remontuojamų, rekonstruojamų ar naujai statomų sodybos pastatų stogai dengiami vienodos spalvos ir tekstūros statybos produktais.

12. Reikalavimai sodybų pastatų statyboms Suvalkijos (Sūduvos) etnografiniame regione esantiems draustiniams:

12.1. gyvenamasis namas – vieno aukšto, stačiakampio plano. Gyvenamuoju namu užstatomas žemės plotas negali viršyti 160 m². Gyvenamojo namo aukštis – iki 7 m (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Negali būti statomi sublokuoti gyvenamieji namai;

12.2. gyvenamojo namo stogas: dvišlaitis, keturšlaitis čiukurinis, laužytas čiukurinis, 40°–45° nuolydžio. Langai skaidomi (arba imituojamas skaidymas) į keturias, šešias dalis;

12.3. pagalbinio ūkio pastatai – vieno aukšto dvišlaičiais arba keturšlaičiais stogais. Pastatų aukštis – iki 9 m (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Priklausiniai statomi ne toliau kaip 100 m atstumu nuo gyvenamojo namo, išskyrus pirtį. Kitų naujai

projektuojamų sodybų pastatų fasadų architektūriniai sprendiniai derinami prie tradicinių pastatų;

12.4. tradicinės sodybos pastatų statybos ir apdailos medžiagos: mediena, akmuo, molis, mūras, tinkas. Leidžiama naudoti vizualiai panašias medžiagas;

12.5. sodybos pastatų stogai dengiami tradicinėmis dangomis: lentelėmis (malksnomis), skiedromis, nendrėmis, šiaudais, molio čerpėmis, kita vizualiai panašia danga arba smulkiai skaidyta bitumine danga (bituminėmis čerpėmis), beasbestiniu šiferiu, neblizgia skarda;

12.6. pastatų sienų spalvos: natūrali medžio spalva, tamsiai rusva, gelsva, geltona, žalsva, žalia. Langų rėmai, langinės, medžio raižiniai dažomi balta spalva. Statant, rekonstruojant ar remontuojant silikatinių plytų mūro pastatus fasadai apkalami medinėmis lentomis ar medinėmis dailylentėmis arba tinkuojami;

12.7. sodybos pastatų stogų spalva: tamsiai ruda, pilka, tamsiai raudona, tamsiai žalia, molio čerpių spalvos. Visų remontuojamų, rekonstruojamų ar naujai statomų sodybos pastatų stogai dengiami vienodos spalvos ir tekstūros statybos produktais.

13. Reikalavimai sodybų pastatų statyboms Žemaitijos etnografiniame regione esantiems draustiniams:

13.1. gyvenamasis namas – vieno aukšto, stačiakampio plano, pločio ir ilgio santykis 1:1,5–3,2. Gyvenamuoju namu užstatomas žemės plotas negali viršyti 220 m². Gyvenamojo namo aukštis – iki 8,5 m (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Negali būti statomi sublokuoti gyvenamieji namai;

13.2. sodybos pastatų stogai: dvišlaičiai, keturšlaičiai – valminiai, pusvalminiai, čiukuriniai, 30°–45° nuolydžio. Stogo ir sienos projekcijos santykis – ne mažesnis kaip 4:3. Gyvenamojo namo langai skaidomi (arba imituojamas skaidymas) į tris ir daugiau dalių;

13.3. pagalbinio ūkio pastatai – vieno aukšto. Pastatų aukštis – iki 10 m (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Pastatų planas – išėstas stačiakampis arba „U“ ar „L“ formos planas. Stogo ir sienos projekcijos santykis – ne mažesnis kaip 4:3. Kitų naujai projektuojamų sodybos pastatų fasadų architektūriniai sprendiniai derinami prie tradicinių pastatų;

13.4. tradicinės sodybos pastatų statybos ir apdailos medžiagos: mediena, akmuo, molis, mūras, tinkas. Leidžiama naudoti vizualiai panašias medžiagas;

13.5. sodybos pastatų stogai dengiami tradicinėmis dangomis: lentelėmis (malksnomis), skiedromis, nendrėmis, šiaudais, molio čerpėmis, kita vizualiai panašia danga arba smulkiai skaidyta bitumine danga (bituminėmis čerpėmis), beasbestiniu šiferiu, neblizgia skarda;

13.6. pastatų sienų spalvos: natūrali medžio spalva, tamsiai ruda, žalia, rusvai gelsva, pilka. Langų rėmai, langinės, medžio raižiniai dažomi balta spalva. Statant, rekonstruojant ar remontuojant silikatinių plytų mūro pastatus fasadai apkalami medinėmis lentomis ar medinėmis dailylentėmis arba tinkuojami;

13.7. sodybos pastatų stogų spalva: tamsiai ruda, pilka, tamsiai žalia, molio čerpių spalvos. Visų remontuojamų, rekonstruojamų ar naujai statomų sodybos pastatų stogai dengiami vienodos spalvos ir tekstūros statybos produktais.

14. Stoginės, skirtos laisvai laikomų žolėdžių gyvūnų, įregistruotų Ūkinių gyvūnų registre, prieglobsčiui nuo kritulių ir vėjo ne sodybose žemės ūkio paskirties žemėje, laikantis Saugomų teritorijų įstatymo nustatytų reikalavimų ir apribojimų, jų vietą suderinus su už draustinio apsaugą atsakingos saugomos teritorijos direkcija ir gavus iš jos raštišką pritarimą, statomos pagal šiuos reikalavimus:

14.1. stoginė – stačiakampio plano (pločio ir ilgio santykis 1:2–3). Didžiausias stoginės aukštis – 6 m (aukštis skaičiuojamas nuo visų statinio projektinių kampų žemės

paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Stogai – dvišlaičiai;

14.2 stoginės dengiamos neasbestiniu šiferiu, neblizgia skarda. Taip pat gali būti dengiamos tradicinėmis dangomis: lentelėmis (malksnomis), skiedromis, nendrėmis, šiaudais;

14.3. stoginių statybos ir apdailos medžiaga – mediena, apdirbta tradicinėmis medžio apdirbimo technologijomis (pjauti, tašyti, netekinti rąstai; tipinių formų apdailos lentos). Stoginių spalva: tamsių atspalvių (ruda, pilka, žalia), juoda arba natūrali medienos spalva.

III SKYRIUS GENETINIŲ MEDYNŲ APSAUGOS PRIEMONĖS

15. Genetiniams medynams, esantiems draustiniuose, be Nuostatų 5 punkte nurodytų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikomos šios apsaugos priemonės:

15.1. negali būti naikinamos ar žalojamos medžių rūšys, kurių genetinei vertei palaikyti ir išsaugoti įsteigtas genetinis medynas;

15.2. miškas gali būti sodinamas tik ten, kur jis prieš tai augo;

15.3. medynas turi būti atkuriamas tik tokia miško dauginamąja medžiaga, kuri išauginta iš tame pačiame genetiniame medyne surinktų sėklų;

15.4. sveiki medžiai ir krūmai gali būti kertami tik tuo atveju, jeigu jie kenkia medžių rūšims, kurių genetinei vertei palaikyti ir išsaugoti įsteigtas genetinis medynas;

15.5. tikslines medžių rūšis pridengiantys medžiai, pridengiantis pomiškis ir trakas gali būti kertamas tik tuo atveju, jeigu tikslinės medžių rūšys be jų priedangos išsilaiko;

15.6. miško paklotė, natūrali dirvožemio danga, žolinė danga gali būti ardoma tik siekiant paskatinti medžių rūšių, kurių genetinei įvairovei palaikyti ir išsaugoti įsteigtas genetinis medynas, žėlimą, taip pat atkuriant mišką ar atliekant archeologinius tyrimus;

15.7. negalimas naujų kelių tiesimas, tvindymas, trėšimas ir cheminių preparatų naudojimas, išskyrus tuos, kurie naudojami kovai su ligomis ir kenkėjais;

15.8. proskynų ir valksmų įrengimas galimas tik tuo atveju, jeigu tai numatyta miško kirtimus reglamentuojančiuose teisės aktuose;

15.9. negali būti įrengiamos šėryklos ir viliojimo vietos kanopiniams žvėrimis.

Priedo pakeitimai:

Nr. [116](#), 2018-01-31, paskelbta TAR 2018-02-06, i. k. 2018-01844

Nr. [72](#), 2020-01-29, paskelbta TAR 2020-02-03, i. k. 2020-02434

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [468](#), 2014-05-22, paskelbta TAR 2014-05-29, i. k. 2014-05813

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. balandžio 2 d. nutarimo Nr. 318 „Dėl Gamtinių ir kompleksinių draustinių nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [1247](#), 2014-11-12, paskelbta TAR 2014-11-14, i. k. 2014-16877

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. balandžio 2 d. nutarimo Nr. 318 „Dėl Gamtinių ir kompleksinių draustinių nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [537](#), 2015-05-27, paskelbta TAR 2015-06-02, i. k. 2015-08599

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. balandžio 2 d. nutarimo Nr. 318 „Dėl Gamtinių ir kompleksinių draustinių nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [116](#), 2018-01-31, paskelbta TAR 2018-02-06, i. k. 2018-01844

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. balandžio 2 d. nutarimo Nr. 318 „Dėl Gamtinių ir kompleksinių draustinių nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo

5.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [72](#), 2020-01-29, paskelbta TAR 2020-02-03, i. k. 2020-02434

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. balandžio 2 d. nutarimo Nr. 318 „Dėl Gamtinių ir kompleksinių draustinių nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo